

УДК 37.036+37.013.42

ЗМІСТОВИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Петришин Людмила Йосипівна

м.Тернопіль

У статті на основі проведеного теоретико-методичного аналізу проблеми дослідження конкретизовано змістові основи системи формування креативності майбутніх соціальних педагогів; визначено напрями процесу формування креативної особистості майбутнього соціального педагога, її творчого потенціалу які ми конкретизували як такі: теоретичний напрям, що активізує креативність та творчий потенціал особистості за допомогою використання в навчальному процесі творчих проблемних завдань, що формують креативне мислення; методичний напрям, що формує креативність та креативні здібності за допомогою застосування в навчальному процесі креативних методик, технік, ігор, креативних технологій; особистісно-професійний напрям, що ґрунтується на створенні сприятливих умов для стимулювання творчих здібностей та творчого потенціалу особистості, формує переконання щодо необхідності креативної діяльності в професійній сфері.

Ключові слова: формування, творчість, креативність, зміст, змістові основи, процес формування креативності, майбутні соціальні педагоги, професійна підготовка.

Змістова основа системи формування креативності майбутніх соціальних педагогів передбачає необхідність реалізації мети, завдань, принципів процесу формування креативності та обумовлений результатів – сформувати креативність майбутнього соціального педагога та забезпечити її реалізацію як креативної компетентності в процесі професійної діяльності. Варто зауважити, що змістова основа спричиняє реалізацію системи загалом та виконання низки завдань, що були окреслені в мотиваційно-цільовому компоненті, зокрема таких: формування позитивного ставлення майбутніх соціальних педагогів до креативної діяльності та підготовка їх до проявів креативної компетентності в професійній сфері. Крім цього, змістова основа системи формування креативності майбутніх соціальних педагогів дає змогу виявити якість освіти майбутніх фахівців соціальної сфери, зокрема оволодіння ними креативною компетентністю в процесі фахової підготовки, яку науковці розглядають у таких аспектах: як педагогічну категорію (В. Болотов, Н. Єфремова); як соціальну категорію (І. Гавриленком); як управлінську категорію (Г. Куцевом, М. Поташнік); як політичну категорію (О. Локшина, О. Субетто).

Питання змісту освіти досліджували українські дидакти С. Гончаренко, Ю. Мальований, О. Вишневський, А. Алексюк, О. Савченко, С. Харченко які стверджували, що зміст освіти доцільно характеризувати в поєднанні з якістю освіти, а концепція освіти представлена такими компонентами: інформаційно-діяльним, рефлексивним, комунікативним. Ці компоненти своєю чергою охоплювали нормативно-правовий, ціннісно-технологічний та пізнавально-розвивальний складники.

Таким чином, метою нашої наукової публікації є характеристика змістових основ педагогічної системи з формування креативності майбутніх соціальних педагогів у процесі їх професійної підготовки. Для ефективного реалізації педагогічної системи доцільно окреслити поняття „знання” та „зміст”, а також категорію „зміст

освіти”, які є тісно взаємопов’язаними й становлять основу процесу формування креативності.

У науковій теорії термін „знання” позначає зміст та основу педагогічного процесу й конкретизує матеріал, у якому втілено певний педагогічний задум [1]. За твердженням І. Лернера, знання є цілісною системою відомостей, пізнання, накопичених людством; вони вирізняються істинністю, рефлексивністю, транзитивністю, асиметричністю, обґрунтованістю, що виражає готовність об’єкта чи суб’єкта продемонструвати засвоєне як елемент отриманих знань [12]. Відмітні міркування на види знань має В. Краєвський [10]. Зокрема, учений поділяє знання на світоглядні ідеї; естетичні та етичні норми та ідеали; знання про методи дослідження та наукового мислення; знання про уміння й навички застосовувати знання; знання про способи пізнавальної діяльності, логічні операції, мислительні прийоми; показники розвитку здібностей. Цього твердження ми будемо дотримуватися в реалізації системи формування креативності майбутніх соціальних педагогів і здебільшого використовуватимемо знання про вміння й навички застосовувати знання, знання про мислительні прийоми та розвиток здібностей. Визначальним у трактуванні поняття „зміст” є, на нашу думку, положення Ю. Пасова про те, що „зміст має відображати зв’язки й стосунки предметів та явищ об’єктивної дійсності, містити в собі погляд того, хто говорить, його оцінку, ставлення до предметних зв’язків зовнішнього світу, бути емоційно забарвленим” [15, с.185]. Основою змісту є знання, вміння та навички, які отримують студенти в процесі навчально-виховної діяльності та оволодінні професією. Водночас знання є певною цінністю та вагомим власним ресурсом особистості студента та її культурно-знанневим капіталом. З огляду на це, можна констатувати, що „зміст освіти” ми витлумачуємо як зміст процесу формування освіченої особистості, здатної креативно мислити, виявляти креативні уміння й навички, креативну компетентність у процесі професійної діяльності, яку визначатимуть певними *напрями* (теоретичні, методичні, особистісно-професійні).

У процесі побудови змісту педагогічної системи формування креативності майбутніх соціальних педагогів панівними ми визначили такі *умови*: система, яку ми побудуємо, є складником загальноуніверситетської системи освіти, тому зміст процесу формування креативності повинен здійснюватися в контексті системи університетської освіти підготовки фахівців; необхідно встановити підпорядкування змісту процесу формування креативності меті, цілям та принципам для досягнення позитивного результату сформованої креативності МСП як особистісно-професійної власності; побудова змісту процесу формування креативності повинна регламентуватись певними умовами, напрямими, вимогами до системи знань, умінь і навичок, а також функцій компонента.

У контексті нашого наукового дослідження, присвяченому професійному формуванню майбутнього педагога, нами визначено напрями розвитку та формування креативної особистості, її творчого потенціалу. Ці *напрями* ми конкретизували як такі: *теоретичний напрям*, що активізує креативність та творчий потенціал особистості за допомогою використання в навчальному

процесі творчих проблемних завдань, що формують креативне мислення (А. Брушлинський, Ю. Гільбух, В. Давидов, С. Мельникова та ін.); *методичний напрям*, що формує креативність та креативні здібності за допомогою застосування в навчальному процесі креативних методик, технік, ігор, креативних технологій (В. Рибалка, В. Моляко, О. Музика, І. Грененко, В. Дунчев та ін.); *особистісно-професійний напрям*, що ґрунтується на створенні сприятливих умов для стимулювання творчих здібностей та творчого потенціалу особистості, формує переконання щодо необхідності креативної діяльності в професійній сфері (Н. Вишнякова, К. Роджерс, П. Торранс, Т. Емабайл та ін.).

Усі напрями тісно взаємообумовлені в процесі формування креативності та доповнюють один одного, даючи змогу визначити основні цінності, що мають стати основою процесу формування креативності особистості. Зокрема, представники першого напрямку К. Роджерс, Л. Виготський, Г. Сміт, П. Торранс, Н. Вишнякова пропонують формування креативних здібностей особистості за допомогою забезпечення певних умов, тобто формування креативного освітнього середовища, необхідного для забезпечення позитивного результату процесу формування креативності особистості у вищому навчальному закладі. Другий і третій напрями формування креативності студентів у науковій теорії означено як використання в навчально-виховному процесі вишів творчих проблемних завдань та креативних технік, методик, технологій. Ці напрями зумовлені проблемою, яку варто розв'язати за допомогою творчої стратегії і яка (проблема) є певним поштовхом до продукування креативних ідей та вияву креативних здібностей у процесі оволодіння професією. Яскравими представниками цього напрямку, що проводили дослідження, присвячені тренуванню креативних якостей та здібностей особистості, були Ю. Дері, Б. Олмо, В. Моляко, Т. Третьак, М. Посталюк, Л. Хаскелі, В. Шевченко.

Водночас відповідно до означених напрямів ми можемо визначити змістові ідеї системи, які формуватимуть наукове підґрунтя для конструювання змісту процесу формування креативності МСП, метою якого є формування креативності майбутніх соціальних педагогів у процесі фахової підготовки. Таким чином, у зміст ми залучимо такі *ключові положення*, які базуються на принципах системності, рефлексії, наступності, формуванні креативної позиції та творчого самовираження й самоактуалізації особистості в процесі фахової підготовки:

- досягнення мети – формування на базі філософії людської природи креативної особистості МСП, якій притаманні унікальність і неповторність, право на вільний розвиток і вияв креативних здібностей;
- формування креативної особистості студента на основі потреб суспільства в конкурентно спроможному фахівцеві і відповідно до формування професійних компетенцій, зазначених в ОКХ;
- креативні знання є основою механізму формування актуальної креативності майбутнього фахівця та вимагають організації навчання з використанням креативних потенційних можливостей студента;
- єдність мотивації самореалізації та креативних здібностей особистості, що зумовлює позитивне формування креативності та забезпечує процес креативної взаємодії між студентом і викладачем;
- умотивованість креативного середовища суб'єктивними умовами процесу формування креативності, спрямованими на самоактуалізацію, саморозвиток особистості студента та зацікавленість перспективою креативної діяльності, уміння вирішувати професійні питання, використовуючи креативну компетентність, культивуючи спрямованість на креативність у майбутній професії.

Таким чином, означені релевантні положення надають нам змогу безпосередньо перейти до конкретизації змістових основ системи формування креативності майбутніх соціальних педагогів. Оскільки за його допомогою відбувається реалізація системи, ми обрали теоретичний, методичний та особистісно-професійний напрями процесу формування креативності майбутніх фахівців соціальної сфери як основні, що лягли в основу змістового компоненту. Названі напрями співвідносяться з підсистемними бло-

ками у такий спосіб: *перший блок*, представлений теоретичним напрямом, базується на знаннях, тобто понятті „знати”; *другий блок* – методичний, базується на уміннях і навиках, тобто понятті „вміти”; *третій блок* – особистісно-професійний, базується на понятті „володіти”, тобто відповідає за формування переконань щодо необхідності креативної діяльності в професійній сфері.

Цей блоковий поділ системи на підсистеми ми уклали, спираючись на концептуальні положення психологів Н. Гнатка, В. Козленка, А. Ковальова, В. Просецького [2; 9; 10; 16], про те, що процес формування креативності відбувається схематично, зокрема на основі загальної обдарованості в поєднанні з мікросередовищем, системою мотивів та особистісних якостей людини. Таким чином, стверджуємо, що креативність можна формувати під час навчально-виховної діяльності студентів у вищому навчальному закладі та мотивації особистості до креативної самореалізації в процесі професійної діяльності.

Теоретичний напрям передбачає ґрунтовну освітньо-практичну підготовку майбутнього соціального педагога, здатного креативно та професійно-компетентно вирішувати проблеми як соціального виховання, так і соціально-педагогічного захисту. Основою теоретичного напрямку є те, що майбутні соціальні педагоги повинні оволодіти креативними знаннями у професійній сфері та усвідомити те, що для успішної креативної професійної діяльності необхідно мати творче мислення, розвинуту увагу, що ґрунтуються на розумінні суті та цілей соціально-педагогічної, психолого-педагогічної, соціальної роботи. *Метою* теоретичної підготовки майбутнього соціального педагога є не тільки надання йому певного освітньо-кваліфікаційного рівня, а й організація освіти як педагогічного, творчого та практичного процесу, який ґрунтується на вагомому інтелектуально-творчому потенціалі, має креативно-творчу спрямованість, що підвищує рівень потенціалу та надає змогу майбутнім соціальним педагогам отримати не тільки професійні знання, але й знання, що носять креативний характер.

Відповідно до мети зміст організації теоретичної підготовки для отримання майбутніми соціальними педагогами креативних знань презентують такі *показники*: необхідність формування цілей навчання для досягнення творчого результату професійної діяльності; наявність спеціальних креативних методів і засобів, які підвищують мотивацію до навчання та креативну діяльність; використання креативно-творчого підходу у вивченні фахових дисциплін і формуванні креативних завдань у процесі їх вивчення; формування в студентів усвідомлення соціальної значущості креативної діяльності, потреби використання креативності в професійній сфері; реорганізація навчального процесу, під час якого студенти стають творцями, а основний навчальний матеріал – методом досягнення творчих цілей; уведення в навчальний процес додаткового матеріалу, який охоплюватиме креативні тактики, техніки, методики, що сприяють підвищенню ефективності креативної діяльності; уведення в навчальний процес методів, форм та засобів виявлення й формування в студентів (майбутніх соціальних педагогів) прихованих продуктивно-творчих знань, уміння креативно мислити та виявляти власний креативний потенціал; уведення в навчальний процес методів та засобів конвергенції (наближення та здатності переносити) знання з однієї на іншу предметну сферу; уведення в навчальний процес методів, прийомів та засобів для формування в студентів (майбутніх соціальних педагогів) креативно-метафоричного мислення, здатного розвивати здібність розпізнавати схожість та відмінність між об'єктами, предметами, діями; стимулювати креативний потенціал; генерувати креативні ідеї та задачі; утворення певних педагогічних умов та креативно-освітнього середовища для навчання та проходження соціально-виховної, корекційно-реабілітаційної, соціально-педагогічної та професійно орієнтовної практик; забезпечення в різних циклах професійної підготовки соціального педагога (гуманітарної та соціально-педагогічної; математично та природничо-наукової; професійної та практичної; психолого-педагогічної підготовки) наявності курсів, що використовуватимуть креативні технології в процесі оволодіння предметом; уведення до варіативної частини плану інтегрованих курсів: „Креативність у соціально-педагогічній роботі” та „Соціально-педагогічні інновації

в процесі формування професійної компетентності", що забезпечують вивчення креативних технологій у процесі отримання професійних знань та надають змогу за допомогою інноваційних технологій оволодіти креативною компетентністю.

Така організація навчального процесу буде спонукати студентів більш глибоко зануритися у пізнавально-творчий процес і дозволить здійснити перехід від репродуктивної навчальної діяльності до творчо-креативної, організованої на основі об'єкт-суб'єктної креативної взаємодії між студентом і викладачем.

Другий – *методичний напрям* – передбачає оволодіння методиками, техніками, технологіями креативності, які можна застосовувати в сфері соціальної, соціально-педагогічної та психолого-педагогічної роботи, оволодіння креативними вміннями та навиками в процесі практичної та науково-дослідної діяльності у виші. Таким чином, зміст методичного напрямку підготовки майбутніх соціальних педагогів до оволодіння креативною діяльністю у виші ми означили такими *положеннями*: надання креативних знань практичного змісту; максимальна орієнтація на творче начало в навчальній та вміння використовувати отримані знання в професійно-зорієнтованій креативній діяльності; введення в навчальний процес додаткового матеріалу, який охоплюватиме креативні тактики, техніки, методики, що дають змогу студенту підвищити ефективність креативної діяльності; задоволення потреб творчих студентів у реалізації креативних умінь та навиків у процесі проходження практик: соціально-виховної, корекційно-реабілітаційної, соціально-педагогічної, професійно-орієнтованої та науково-дослідної діяльності (написання курсових, дипломних робіт, створенні проєктів). Загалом, методичний напрям допоможе студентам апробувати креативні знання в практичній та науково-дослідній роботі та реалізувати їх на практиці.

Особистісно-професійний напрям передбачає формування власних переконань щодо необхідності креативної діяльності в професійній сфері, які повинні базуватися на моральних принципах і нормах поведінки спеціаліста та реалізуватися в процесі соціально-педагогічної діяльності як креативна компетентність. З огляду на сказане, зміст особистісно-професійного напрямку підготовки майбутніх соціальних педагогів, на нашу думку, становить єдність таких *показників*: забезпечення студентів (майбутніх соціальних педагогів) необхідними засобами навчання для активації креативної діяльності (програмами, посібниками, інформаційними та методичними матеріалами, технічними засобами); реалізації креативних ідей, умінь, навиків студентів у професійній діяльності; розуміння суті креативної компетентності та вміння реалізувати її в соціально-педагогічній діяльності.

Саме тому у контексті нашого дослідження варта уваги проблема професійної компетентності, на основі якої й формуватиметься креативна компетентність. Так, питанням професіоналізму й професійної компетентності в останнє десятиліття приділяється значна увага з метою розроблення завершеної теорії формування фахівця-професіонала. Зокрема, це питання стало предметом пильної уваги у психологічній й педагогічній науках (С. Дружилов, О. Журавльов, Н. Талізін, Е. Климов, А. Маркова, Л. Мітіна, Ю. Поваренков, М. Пряжников, В. Гладкова, О. Коваленко, М. Лазарев, Ю. Нагірний, О. Романовський, Р. Шакур, О. Щербаков і ін.). Можна констатувати існування як широкого, так і більш вузького тлумачення поняття „компетентність”.

У низці наукових досліджень зазначено, що жоден виш не може навчити своїх випускників усьому і для усі життєвих ситуацій, але він може й зобов'язаний сформуванати компетентність, озброїти досвідом і методами наукового пізнання своїх випускників, щоб можна було з найменшими витратами додаткової праці й часу засвоювати нову інформацію, поповнювати знання й розширювати теоретичний світогляд. У широкому значенні „компетентність” витлумачують як ступінь соціальної та психологічної зрілості людини, яка передбачає певний рівень психічного розвитку особистості, психологічну готовність до певного виду діяльності, що дає змогу індивіду успішно функціонувати в суспільстві та інтегруватися в нього. У вузькому сенсі „компетентність” – це діяльнісна характеристика, міра інтегрованості людини в діяльність. Тобто компетентність передбачає певну світоглядну спрямованість особистості, ціннісне ставлення до діяльності та

її предметної характеристики. Таким чином, компетентність є готовністю та здатністю людини діяти в будь-якій сфері відповідно до тріади „знання – вміння – навиків”.

Якщо розглядати європейські стандарти компетентності, варто погодитися з думкою І. Лебедева, що компетентність – це здатність діяти в ситуації невизначеності, здатність працювати в команді та навчатися [11]. Інше визначення поняття дає А. Маркова. На її думку, це індивідуальна характеристика ступеня відповідності вимогам професії, психічний стан, що зумовлює самостійну діяльність і здатність й вміння виконувати певні трудові функції [13, с.126].

У реалізації особистісно-професійного напрямку змістового основи педагогічної системи нас здебільшого цікавить реалізація професійної компетентності в контексті тематики нашого дослідження – креативної компетентності. На підстав цього, важливо розглянути поняття „професійна компетентність” у науковій теорії. Не існує єдиної думки щодо визначення цього поняття, тож доцільним буде навести декілька прикладів. Зокрема, професійна компетентність – це готовність і здатність цілеспрямовано діяти до вимог права, методично, організовано та самостійно вирішувати завдання й проблеми, а також самостійно оцінювати результати власної діяльності

О. Карпенко професійну компетенцію тлумачить як інтегративне особистісно-діяльнісне новоутворення, яке становить збалансоване об'єднання знань, умінь і навиків та сформованої професійної позиції, що дає змогу самостійно та якісно виконувати завдання професійної діяльності, і яке перебуває у відношеннях діалектичної залежності з професійною спрямованістю особистості. Авторка виділяє прикладну, адаптивну, інтегративну, орієнтовну, оцінну, статусну функції професійної компетентності [7, с. 19].

Актуальними в дослідженні проблеми компетентностей є наукові дослідження І. Зимньої, присвячені соціально-професійній компетентності як цілісному результату професійної освіти. Компетентність науковець розглядає як актуальну, сформовану особистісну якість, інтелектуально й особистісно обумовлену соціально-професійну характеристику людини, що ґрунтується на знаннях. І. Зимня зауважує, що в процесі здобуття освіти в людини має бути сформована цілісна соціально-професійна якість, що дасть змогу їй успішно виконувати професійні обов'язки та взаємодіяти з іншими людьми. Цю якість авторка визначає як цілісну соціально-професійну компетентність людини. Вона розуміє соціально-професійну компетентність людини як особистісну, інтегративну, сформовану якість, що виявляється в адекватності вирішення (стандартного й особливо нестандартного, яке вимагає творчості) завдань у всьому розмаїтті соціальних і професійних ситуацій. Соціально-професійна компетентність, на думку науковця, виявляється в діях, діяльності, поведінці, вчинках [3, с.56-61, 71-88].

Окрім цього, аналіз наукових досліджень А. Андрєєва, Н. Волкова, О. Горошкіна, І. Дроздова, О. Орлова, Н. Остапенко, О. Селіванова, О. Семиного та ін. з питань компетентності та компетенцій зумовив твердження про те, що необхідною особистісною ознакою висококваліфікованого фахівця повинна бути його креативна компетентність. У нашому дослідженні ми будемо керуватися визначенням І. Зазюна, поданим у науковому дослідженні „Філософія педагогічної дії”, у якому зазначено, що *креативна компетентність* – це складне особистісне утворення, що охоплює інтелектуальні, емоційні, моральні та інші набуті знання, вміння і навиків, що дають змогу на новому, інтегративному рівні переносити набуті компетентності з однієї галузі життєдіяльності в іншу з метою або досягнення принципово нового результату діяльності, або виконання діяльності на принципово новому якісному рівні [4, с.234].

Ми переконані, що у процесі формування креативності креативна компетентність відіграє вагомий роль, оскільки є комплексом професійних вимог (знань, умінь, навиків) до підготовки фахівця, яка містить систему комунікативних умінь, здатність до педагогічної творчості, вміння та навиків використовувати фахові знання та продукувати на їхній основі нові креативні ідеї. Варто зазначити, що формування креативної компетентнос-

ті в майбутніх соціальних педагогів як особистісної професійної ознаки зумовлене актуальною потребою суспільних відносин, що вимагає активних, творчо зорієнтованих, компетентних соціальних педагогів, які вирізняються ґрунтовними професійними знаннями, креативною компетентністю, здатністю реалізувати творчі задуми та втілити їх у процес вирішення професійних проблем.

Аналіз особистісних характеристик майбутнього креативного професіонала дають підстави стверджувати, що успішним фахівцем може бути тільки креативно компетентна особистість. У професійній діяльності компетентність варто розглядати як певну особистісну категорію, що характеризує людину як суб'єкта професійної діяльності, та таку, яка здатна успішно виконувати свої професійні обов'язки. З огляду на це, ми дотримуємося думки, що в процесі підготовки фахівців соціальної сфери необхідно забезпечити студентів не лише професійною, але й креативною компетентністю, яка міститиме такі два складники – *особистісний та діяльнісний*. До структури *особистісного* складника належать такі компоненти: здатність до педагогічної творчості, здатність ставити й вирішувати нестандартні завдання, розвинена асоціативність, ява, інтуїція, відчуття прекрасного. До структури *діялісного* складника належать такі компоненти: уміння та навички використовувати фахові знання та продукувати на їхній основі нові креативні ідеї; система комунікативних умінь (володіння нормами соціальної комунікації), уміння долати стереотипи, уміння реалізовувати креативні технології в професійній діяльності, дослідницькі, проектувальні, соціально-педагогічні вміння.

Означені напрями регламентують зміст формування креативності майбутніх соціальних педагогів, які повинні отримати певні знання, що розкривають зміст і внутрішню сторону процесу

формування креативності майбутніх фахівців соціальної сфери. Як теоретичний, так і методичний особистісно-професійні напрями та їхня побудова зумовлені єдністю отриманих опорних знань із навчальних дисциплін педагогічного, психологічного й спеціального циклів, що дасть змогу майбутнім соціальним педагогам сформувати певну *систему знань*, яка базуватиметься на таких показниках: *розкриті суті та джерел креативності та визначені її ролі у соціально-педагогічній діяльності; оволодіння та осмисленні творчої діяльності як основи вияву креативних здібностей; умілому продукуванні креативних ідей, їх реалізації в конкретних професійних умовах, баченні нестандартних варіантів вирішення професійних проблем та використанні поряд із цим креативних знань, умінь і навичок; вільній орієнтації в соціально-педагогічній сфері, діяльності та вмілому застосовуванню в ній креативних методик, технік та технологій; широкому впровадженні в соціально-педагогічну діяльність креативних знань, застосуванню креативних умінь і навичок, вияві креативної компетентності у вирішенні професійних питань.*

Отже, змістові основи системи формування креативності майбутніх соціальних педагогів у процесі фахової підготовки передбачають: *оволодіння* креативними знаннями, що є ґрунтовною освітньо-практичною підготовкою МСП до креативної діяльності; *опанування* креативними уміннями та навичками в процесі практичної та науково-дослідної діяльності; *формування* переконань щодо необхідності креативної діяльності в професійній сфері.

Варто зауважити, що системно змістовий процес формування креативності майбутніх соціальних педагогів у поєднанні з теоретичним, методичним та особистісно-професійним напрямками охоплює всі змістові складники, внаслідок чого формується креативна особистість майбутнього фахівця соціальної сфери.

Література та джерела

1. Артемчук Г.І. Вища школа України: реальність і тенденції розвитку / Г.І.Артемчук. – К.: Ленвіт, 2004. – 176 с.
2. Гнатко Н.М. Проблема креативности и явление подражания: моногр. / Рос. акад. наук. Ин-т психологии; Н.М.Гнатко – М.: [б. и.], 1994. – 43 с.
3. Зимняя И.А. Социально-профессиональная компетентность как целостный результат профессионального образования (идеализированная модель) / И.А.Зимняя // Проблемы качества образования. – Уфа: Исслед. центр проблем качества подготовки специалистов, 2005. – Кн. 2. – С.71-88
4. Зязюн І.А. Філософія педагогічної дії / І.А.Зязюн. – Черкаси: Вид. від. ЧНУ ім.Б.Хмельницького, 2008. – 438 с.
5. Капська А.Й. Ступенева система професійної підготовки фахівців соціально-педагогічної сфери / А.Й.Капська// Науковий часопис: серія 11. – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова. – 2004. – 1(23). – С.19-29.
6. Капська А.Й. Технології соціально-педагогічної роботи: навчальний посібник / [Безпалько О.В., Вайнола Р.Х., Капська А. Й. та ін.]; [за ред. проф. А.Й.Капської]. – К.: НДПУ, 2000. – 372 с.
7. Карпенко О.Г. Професійна підготовка соціальних працівників в умовах університетської освіти: науково-методичний та організаційно-технологічний аспекти: моногр. / О.Г.Карпенко; за ред. С.Я.Харченка. – Дрогобич: Коло, 2007 – 374 с.
8. Ковалев А.П. Педагогические системы: оценка текущего состояния и управление: учеб. пособие / А.П.Ковалев. – Х.: Харьковский гос. ун-т., 1990. – 153 с.
9. Козленко В. Н. Проблема креативности личности / В.Н.Козленко // Психология творчества. – М., 1990. – № 3. – С.131-148
10. Краевский В. В. Основы обучения: Дидактика и методика: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В.В.Краевский, А.В.Хуторской. – М.: Издательский центр "Академия", 2007. – 352 с.
11. Лебедев О.Е. Компетентностный подход в образовании [Электронный ресурс] / О.Е.Лебедев. – Режим доступа: http://www.pedlib.ru/Books/3/0389/3_0389-1.shtml. – Загол. з екрана. – Мова рус.
12. Лернер И.Я. Дидактические основы методов обучения: моногр. / И.Я.Лернер. – М.: Педагогика, 1981. – 186 с.
13. Маркова А.К. Психология профессионализма / А.К.Маркова. – М.: Международный гуманитарный фонд "Знание", 1996. – 312 с.
14. Міщук Л.І. Теоретико-методичні основи професійної підготовки соціального педагога у закладах вищої освіти / Л.І.Міщук; Запорізький держ. ун-т. – Запоріжжя: Промінь, 1997. – 370 с.
15. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению / Е.И.Пассов. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1991. – 223 с.
16. Просецкий В.А. Психология подражания: автореф. дис. ... д-ра психол. Наук: 19.00.01 / В.А.Просецкий. – М., 1974. – 53 с.
17. Харченко С.Я. Соціально-педагогічні технології: [навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / С.Я.Харченко, Н.П.Краснова, Л.П.Харченко – Луганськ: Альма-матер, 2005. – 552 с.

В статтє на основє проведеного теоретико-методического анализа проблемы исследования конкретизированы содержанию основы системы формирования креативности будущих социальных педагогов, определены направления развития и формирования креативной личности, ее творческого потенциала которые мы конкретизировали как следующие: теоретическое направление, что активизирует креативность и творческий потенциал личности с помощью использования в учебном процессе творческих проблемных задач, формируют креативное мышление; методический направление, формирует креативность и креативные способности посредством применения в учебном процессе креативных методик, техник, игр, креативных технологий; личностно-профессиональное направление, основанное на создании благоприятных условий для стимулирование творческих способностей и творческого потенциала личности, формирует убеждение в необходимости креативной деятельности в профессиональной сфере.

Ключевые слова: формирование, творчество, креативность, содержание, содержанию основы процесс формирования креативности, будущее социальные педагоги, профессиональная подготовка.

In the article on the basis of conducted theoretical and methodological analysis of the researched problem the content basis of formation of future social teachers creativity has been defined. The areas of development and formation of the creative person have been set as well as its creative potential: theoretical direction that activates creativity and creativity of the person using teaching creative problem tasks that form

creative thinking; methodical direction that generates creativity and creative abilities through the use in the educational process of creative methods, techniques, games, creative technologies, personal and professional direction, based on the creation of favorable conditions for the promotion of creativity and creative potential, creates belief in the necessity of creative activity in the professional sphere.

Key words: formation, creativity, creativity, content, content basis the formation of creativity, future social workers, professional training.